

TEHNIKA- ÜLIKOOLOL

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Esmaspäev
1 (1494)

19. jaanuar 1998

Hind 1 kr

Rektor OLAV AARNALE Helsingi Tehnikaülikooli medal

Helsingi Tehnikaülikooli nõukogu otsustas möödunud aasta lõpul anda oma ülikooli medali Tallinna Tehnikaülikooli rektorile professor **Olav Aarnale**. Medal antakse tunnustusena prof Aarna aktiivse organisatsioonilise töö eest kahe kõrgkooli vahelise koostöö arendamisel.

Medal anti üle pidulikult tseremoonial Otaniemis Helsingi Tehnikaülikooli peahoones 15. jaanuaril, mil igal aastal samal päeval peetakse Otaniemi Tehnoloogiapäeva.

Helsingi Tehnikaülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli seovad ammused vastastikused töösidemed, mis pärinevad juba sügavast stagnaajast, umbes aastast 1980. Helsingi Tehnikaülikool oli esimesi Lääne ülikoole, kes hakkas TTÜ-ga tihedamat ühistegevust arendama. Helsingi Tehnikaülikooli rektor professor **Paavo Uronen** on ühtlasi Tallinna Tehnikaülikooli audoktor.

Rektor Aarna viibis Helsingis koos tütre **Ingridi** ja TTÜ Arengufondi direktori **Mare Aruga**.

TTÜ pressiteenistus

Suure eksperimendi ootel

Professor
Raimund Ubar

Teaduskraadi maksumusest

Lõppenud aasta viimases "Tehnikaülikooli" numbris avaldasid dekaanid muret ebamäärasuse üle 1998. aasta teadusrahade jagamisel. Samal ajal struktuuriüksuste juhid aga tegelesid prorektori korraldusel ministriumist saadetud juhendi ja vormide järgi teemataotluste vormistamisega. Kõik muu aasta lõpuga seondur aruandlus heideti kõrvale, pühendumaks uute teemade formuleerimisele, sest juhtkonna poolt kehtestatud tähtaeg - 16. detsember rippus Damoklese mõõgana pea kohal. Taotlused saidki tähtajaks valmis, aga siis selgus, et asjaga polegi kiiret - peatselt tulevat uus juhend ja uus tähtaeg

lõkkub jaanuari. Aasta esimestel tööpäevadel jagatigi ülikooli struktuuriüksuste juhtidele uusi instruksioone selleks volitatud kompetentsete juhtide poolt. Milles need siis seisnesid?

Näiteks anti juhiseid selle kohta, kes annavad ülikoolis välja teadlase mõõtu, teiste sõnadega, kes on need, kes struktuuriüksuse jaoks 150 tuhat krooni väärt on. Selgus, et põhinõudeks "arvesse tulevate peade" kokku lugemisel on magistri- või doktorikraad. Kel kraadi pole, ei lähe kirja. Ka siis mitte, kui tal need 10 nõutud publikatsiooni CV-s olemas oleks.

Järgneb 3.lk

Rektori veeru asemel

Seoses sündmusterohke aastava-hetusega ning mitmel muulgi mõistetaval põhjusel polnud rektoril võimalik traditsioonilist ajaleheveergu kirjutada. Edaspidi kindlasti. Rektori pöördumise asemel pakume pöördumised Tehnikaülikooli rektori ja kogu meie toimeka kollektiivi poole.

Väike valik uusaastasooovidest ja nende lähetajatest

"Iga inimese jaoks on jõulud ja aastalõpp see aeg, mil ta oma läinud aastase tegevuse üle järele mõtleb ja seda kokku püüab võtta. Soovime ja loodame, et need kokkuvõtted sisaldavad rohkem rahulolu kui pettumust ning et nad annavad alust optimistlikuks tuleviku vaatamiseks.

...töörõõmsat, juba euroaega tiksvat uut aastat!"

Talvi Märja, Riigikogu kultuurikomisjon

✽

"Vähemat, rohkemat olla ei võinuks. Parajal määral saab elu meilt lõivuks.

Artur Alliksaar "

Saarte Instituut, Maret Pank

✽

"May every moment of Christmas gleam with its beauty and happiness remain all year long and a happy New Year "

Edmundas Kazimieras Zavadskas, Vilniuse Ülikooli rektor

✽

"Virmaliste programm ei tööta, piparkoogid kõrbesid, vorstid tulevad toored, õlu sai hapu, glögi krogid, häid asemel trükib see masin päid, päkapikud ähvardavad streigiga ja meid saatis see raal lihtsalt Soome asemel Sahharasse ja seda kõige kibedamal tööajal...

Uus süsteem tuleb muretseda, uus süsteem"

Karikatuur "Jõuluvanad Aafrikas" ehk firma ReaalSüsteemid Tallinnas Narva maanteel

Jätukub 8. lk

TTÜ nõukogus

23. detsembril 1997

Istungi alguses andis rektor **Olav Aarna** üle TTÜ teenetemedali kauaaegse kohusetruu töötamise eest ja seoses juubeliga vanemteadur **Vello Valdna** ja dotsent **Rein Randmannile**.

● Võeti vastu nõukogu määrus nõukogu 25. 03. 1997 määruse nr 1(4) TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI ÕPPE-PEETEGEVUSE EESKIRJA kinnitamise kohta, milles kooskõlas Ülikooliseaduse § 28 (3) ja § 29 (5) täiendati TTÜ õppegevuse eeskirja punktiga 6. 4. 10:

"Magistri- või doktoritööd võib kaitsta magistri- või doktoritööd läbimata tingimusega, et taotleja kvalifikatsioon vastab magistri- või doktoritööpekkava nõuetele. Kraaditaotlemise korra ilma magistri- või doktoritööpinguid läbimata sätestab ülikooli valitsus vastava juhendiga".

● Esitati Eesti vabariigi 1997. aasta aastapremiale alljärgnevad tehnikateaduste valdkonna teadustööd:

1.1. Arvutitehnika instituudi teaduskollektiivi: professor **Raimund-Johannes Ubar** (kollektiivi juht), magister **Jaan Raik**, magistrant **Jüri Põldre**, magistrant **Gert Jervan**, magistrant **Antti Markus** teadustöö teemal "Publikatsioonide tsükkel digitaalsüsteemide disaini ja diagnostika valdkonnast".

1.2. Materjalitehnika instituudi teaduskollektiivi: professor **Enn Mellikov** (kollektiivi juht), vanemteadurid **Mare Altsaar**, **Malle Krunk**, **Jüri Krustok** ja **Vello Valdna** teadustöö teemal "Pooljuhtmaterjalid päikeseenergeetikale ja optoelektronikale".

1.3. Biomeditsiinitehnika keskuse professor **Hiie Hinrikuse** ja teadur **Jevgeni Riipulga** teadustöö "Radio-meetriline vähidiagnostika süsteem".

2. Pikaajalise teadustöö eest esitati teaduspreemiale emeriitprofessor **Verner Kikase** teadustööde kogum "Kuker-siitpõlevkivi kompleksse kasutamise arendus - põlevkivituhktsementide teooria ja tehnoloogia".

● Arutati teadusteemadele sihtfinantseerimise taotlemise küsimust.

Muuseas otsustati, et

Ülikooli asutustel koos teaduskonnadega leida täiendavaid võimalusi ühise temaatika esitamiseks ja teadusteemade konkurentsivõime tõstmiseks.

Soovitada ülikooli asutustel esitada taotlused pärast asutuse nõukogus kin-

nitamist täiendavalt heakskiitmiseks ka ülikooli nõukogus ning ülikooli ja asutuste teemad esitada koos.

Kuulanud prorektor **Rein Küttneri** informatsiooni teadustegevuse sihtfinantseerimise rakendamise alates 1998. aastast, otsustati teha haridusministrile järgmised ettepanekud:

1. Vältimaks teadusvaldkondade vaheliste finantseerimisproportsioonide stiihilit tekkimist ja säilitamiseks võimalust suunata teaduse arengut ühiskonnale vajalik suunas, määrata nimetatud proportsioonid Teadus- ja Arendusnõukogu otsusega. 1998. aastal rakendada seni kehtivaid proportsioone.

2. Võimaldada ülikoolidel iseseisvalt ja paindlikult formeerida meeskondi, kaasata teemade põhitähtjateks õppejõude, magistrante ja doktorante ning katta nende teadustegevuse kulud (ka töötasu) teatud perioodil sihtfinantseerimise vahenditest.

3. Rakendada ülikoolide, samuti ülikoolide asutuste ja teaduskondade nõukogusid ekspertkomisjonidena oma valdkondades teemade aktuaalsuse hindamiseks.

4. Käsitleda 1998. aastat kui ülemineku- perioodi ja alustada kohe riiklike teadustellimuste täpsustamist ja teadusprogrammide formeerimist arvestusega, et hiljemalt 1. novembriks oleks teada järgmisel aastal finantseeritavad teadusteemad.

● E HITUSTEADUSKONNA TEGEVUSE HINDAMINE

Kuulanud ja läbi arutanud hindamiskomisjoni esimehe prof **Enno Reinsalu** ja ehitusteaduskonna dekaani prof **Karl Öigeri** ettekanded, otsustas:

1. Lugeda ehitusteaduskonna õppe-, teadus- ja arendustegevus teaduskonna potentsiaalile mittevastavaks ja parandamist vajavaks.

2. Ehituskonnal (dekaan prof **Karl Öiger**), arvestades kontrollkomisjoni soovitusi, konkretiseerida teaduskonna arengukava, kooskõlastada Eesti Inseeneride Liiduga ja esitada kinnitamiseks ülikooli nõukogule 15. veebruariks 1998.

● Võeti vastu otsus keemia- ja materjalitehnoloogiale valdkonnas alates järgmisest õppeaastast moodustada 2 uut õppesuunda:

* keemia- ja materjaliteadus

* geenitehnoloogia

ning lõpetada vastuvõtt materjalitehnoloogia õppesuunda.

Jätukub 8. lk

Suure eksperimendi ootel

Algus 1. lk

Tulemusjuhtimisest

Kui teaduse finantseerimispoliitika aluseks meil tõepoolest on tulemusjuhtimine ja uurimisgrupi töötulemuseks tõepoolest loetakse teaduslikku produktsiooni (publikatsioone, edukust rahvusvahelisel projektiturul jms), siis kraadide (eriti just magistrikraadi) olemasolul või puudumisel grupiliikmetel pole tulemuslikkuse suhtes mingit tähtsust. Kraadi vormistamise edasilükkamine võib ühel või teisel põhjusel (näiteks suure töökoormuse tõttu teatud perioodil) olla uurimisgrupi sisetaktika küsimus. Kui aga tulemusjuhtimise eesmärgiks on võetud kraadide produtseerimine, siis pole selles mitte midagi ühist Eesti positsioonide parandamisega rahvusvahelisel teadusmaastikul ja arusaamatuks jäävad meie teaduspoliitikute tõelised eesmärgid. Ent ka kraadidele suunatud tulemusjuhtimise strateegia korral on meie teadusjuhid käitunud ebaetiliselt lihtsalt seetõttu, et kriteerium on väljakuulutatud üleöö ja uurimisgrupile pole võimalust jäetud oma sisetaktikat ümber kujundada, näiteks loobuda rahvusvahelise projektituru ründamisest ja kontsentreeruda magistrikraadide produtseerimisele.

Kas ei tuleta kraadide fetišeerimine vägisi meelde nõukogude aega, kus tehnikakandidaadi staatus tähendas õppejõule automaatselt kahekordset palka. See aeg on ju lausa jõuga tagasi tulemas, sest kui teaduskraad on see, mis instituudile raha sisse toob, siis on ju direktor lausa kohustatud kraadiomanikule "teene" eest ka vastavalt suuremat palka maksma...

Loogikast ja mõõdust

Me loobusime Lääne eeskujul vanast kaheastmelisest kraadisüsteemist, mis oli jäik, pidurdas arengut, sünnitas korruptsiooni, sundis mitte ainult noori teadusse pürgijaid, vaid ka küpseid teadlasi pikki perioode pühenduma for-

maalsuste täitmisele, välistades niiviisi selle potentsiaali kasutamise võimalust tõeliselt vajalikuks tegevuseks. Me loobusime Lääne eeskujul ka tsentraalsest kraadide kinnitamisest, jättes nüüd promotsooni teadusastutuste struktuuriüksuste siseprobleemiks. Samas aga oleme ilmselt unustamas, et igas süsteemis on ikkagi oma loogika.

Tsentraalne kontroll kraadide üle tagas taseme ühtluse ja selles mõttes võimaldas nõukogude aegne süsteem tõepoolest kasutada kraadi kui mõõtühikut. Läänelik promoveerimisõiguse delegeerimine promovendi lähedastele kolleegidele laboris tähendab küll usaldust teadlaskonnale, aga samas on süia juba põhimõtteliselt sisse programmeeritud ebaühtlus, mistõttu kraad ei saa enam kujutada endast mõõtu. Ja selles tähenduses kraadi Lääne ühiskonnas ka ei kasutata. Kraad tähistab vaid ühe etapi lõpetamist hariduseteel ega sisalda olulist informatsiooni kraadiomaniku teadustasemest, eriti veel magistikraad.

On kerge ette kujutada, milleni viib praegune kriteerium, kus teadusrahasid jagatakse kraadiga kroonitud "peade" arvu järgi teemakaardil. Magistraid "teevad" ju instituudid. Ja kui instituutide eelarve hakkab sõltuma magistrite arvust, siis oleks ju täiesti loomulik, et praktilise mõtlemisega direktorid kuulutavad 1998. aasta mitte tiigri-, vaid magistriaastaks, langetades lati just niisugusele kõrgusele, mis vajalik.

Reeglitest ja vastutustundest

Eelpool kirjeldatu peaks olema niivõrd ilmne ja endastmõistetav, et kogu kirjatuikk võib tunduda lahtisest uksest sisse tungimisena. Eesmärgiks ei ole siin ka alahinnata Teaduskompetentsi Nõukogu liikmete kompetentsust *peer review* küsimustes. Probleem on selles, et mitte keegi ei tea praegu, kuidas ja millistel põhimõtetel see nõukogu ikkagi hakkab tööle. Reegleid ei ole,

sest praegust HM juhendit ja ülikooli juhtkonnalt saadud suusõnalist instruktaazhi ei saa pidada reegliteks. Aga kui reegleid ei ole, pole ka ausust. Ja halvim, mis võib olla, on - üleöö kehtestatud reeglid, sest see sünnitab näiva korraldatuse, mille taga on tegelikult korraldamatus ja võib peituda varjatud korruptsioon.

Praegune TKN-i vette viskamine ja ujuma sundimine tähendab vastutustundetud eksperimenti Eesti teadlaskonna kallal. Tegelikult korraldab ministeerium niisugust eksperimenti temaatilise sihtfinantseerimise sildi all juba teist aastat (!) järjest.

Tuleks aeg võtta maha, käivitada arutelu Eesti teaduspoliitika eesmärkide, nende saavutamist motiveerivate faktorite ja motiveerimist soodustavate mehhanismide üle. Tuleks fikseerida üldise arutelu läbi teinud ja üldise aktsepti saanud juhend, kriteeriumide loetelu, mis suunaks teadlaste pürgimusi, mis üheselt formuleeriks selle, mida eesti teadlaselt oodatakse, et finantseerimistaotluse vormistamisel iga teadlane teaks, kuidas ennast ja oma tulemusi "müüa". Võiks ju kasutada Teadusfondi rikkalikku kogemust.

Eesti Teadusfond kogu oma eksistentsi vältel ei ole toimunud uisapäisa. Unikaalne uuendus Eesti mastaabis oli grantifinantseerimise juurutamine. Aga tunnetades vastutust eesti teaduse ees alustati ka seda aktsiooni ettevaatlikult ja läbimõeldult, suurendades grantipõhimõtte osakaalu teaduse rahastamisel vaid järkjärgult, niivõrd kuidas kasvasid kogemused ja kuivõrd teadlaskond omastas ja aktsepteeris reegleid. HM kuulutab küll sõnades oma vastutust eesti teaduse eest, aga tegudes see kahjuks ei kajastu. Hiiglaslike läbimõtetematuid eksperimente ei soorita vastutustundlik subjekt.

Raimund Ubar
arvutitehnika instituudi
professor

11. jaanuaril 1998

Lühiteated

16.-18. detsembril

viibis prorektor prof **Tiit Kaps** Rootsis seitset ülikooli ühendava konsortsiumi BALTEC koosolekul. Üritus toimus Stockholmis. Konsortsium ühendab kolme Rootsi ülikooli (Lundi Ülikooli, Kuningliku Tehnoloogia Ülikooli, Linköpingi Ülikooli) ja nelja Baltimaade ülikooli (Riia Tehnikaülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Kaunase Tehnoloogia Instituut ja Vilniuse Ülikool). Põhiline arutusteema: magistriõppe üliõpilaste vahetuse omavaheline sujuv korraldamine.

22. detsembril

nimetas rektor oma käskkirjaga alates 1. jaanuarist 1998 TTÜ uue tugistruktuuriüksuse **kirjastus** direktoriks projekti juht **Jüri Veeritsa**.

8. jaanuaril

pidas TTÜ-s loengu hr **Aivars Kareiva** (Vilniuse Ülikool) teemal *Multicomponent metal oxide systems: sol-gel preparation and characterization*. Korraldas Materjaliteaduse ja geeni/biotehnoloogia keskus.

12.-26. jaanuaril

ülikooli peahoone fuajees kirjanduse teemanäitus *Organisatsioon ja juhtimine*.

16. jaanuaril

kutsusid Eesti Sotsiaaldemokraatliku Noorteliidu liikmed TTÜ poliitikahuvilisi noori Hella Hundi baari keldrisse tutvustusõhtule.

21. jaanuaril

oodatakse huvilisi Tallinna 32. Keskkooli (Mooni 100, IV korrus) tutvuma ühenduse **Omanäoline Kool ja Avatud Eesti Fondi** mitme haridusuuendusliku algatusega. Vt pikemalt lk 7.

26. jaanuar - 9. veebruar

ülikooli peahoone fuajees kirjanduse teemanäitus *Biokeemia ja biotehnoloogia*.

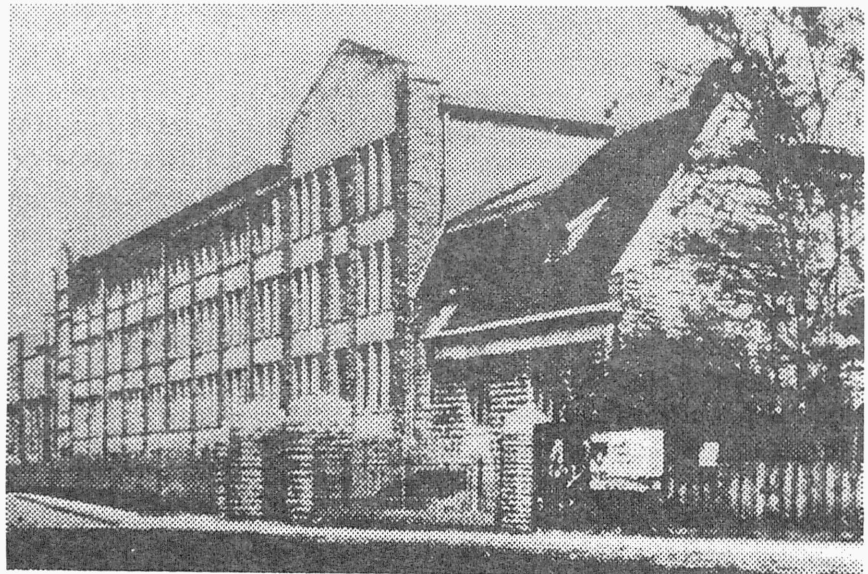
Nb! Näitusel oleva kirjanduse nimestiku leiata raamatukogu koduleheküljelt <http://www.lib.ttu.ee> klikkides raamatukogu logol rubriiki *Näitused*.

Jaanuarikuu jooksul

peavad tudengid, kes bussipiletite eest raha tahavad saada, ära tooma kõik 1997. a piletid, mis veel käes on. 1998. aastast saab pileteid esitada alates veebruarikuust ühe kuu kaupa. Sõiduraha väljamaksmisel uus kord! Uuri asja!

Tehnikaülikooli 80 aastat

1998. aasta septembris tähistame Tallinna Tehnikaülikooli 80. sünnipäeva. Muude ajalooliste materjalide hulgas, mida seoses märkimist vääri juubeliga siin-seal loodetavasti avaldama hakatakse, otsustas meie ajaleht teha ringi peale ülikooli valduses ja halduses olnud majadele. Ilmutame kuni sügiseni fotosid, mis annavad vähemasti osalise ülevaate TTÜ hoonetest. Pildid on koos toimetusega allkirjastanud bibliograaf **Imbi Kaasik**. Rubriigi valmimisele on kaasa aidanud fotograaf **Meida Jalast**.

◆ Tallinna Tehnikaülikooli eelkäijaks peetakse Eesti Tehnika Seltsi Erikursusi. Erikursuste nimele järgnes edaspidi nimevariant Tallinna Tehnikum.

Igatahes 17. septembril 1918. aastal alustas AS A. M. Lutheri Mööblivabrik (nõukogude ajal Sihveri, praegu Vana-Lõuna tänav 39, vt fotot) keldrikorruse ruumides õppetööd TALLINNA TEHNIKUM, tollal siis Eesti Tehnika Seltsi Tehniliste Erikursuste nime all. Uus ülikool Eesti Vabariigis oli sündinud, ja see ülikool oli tol hetkel veel ainus, kus õppetöö viidi läbi eesti keeles.

Ka patareide

Detsembrikuus leidis selline loosung leidis endale koha Tehnikaülikooli peamaja ja majandusteaduskonna fuajees. "Valem" viitab seintele riputatud karpidele, mis ootavad tühje patareisid.

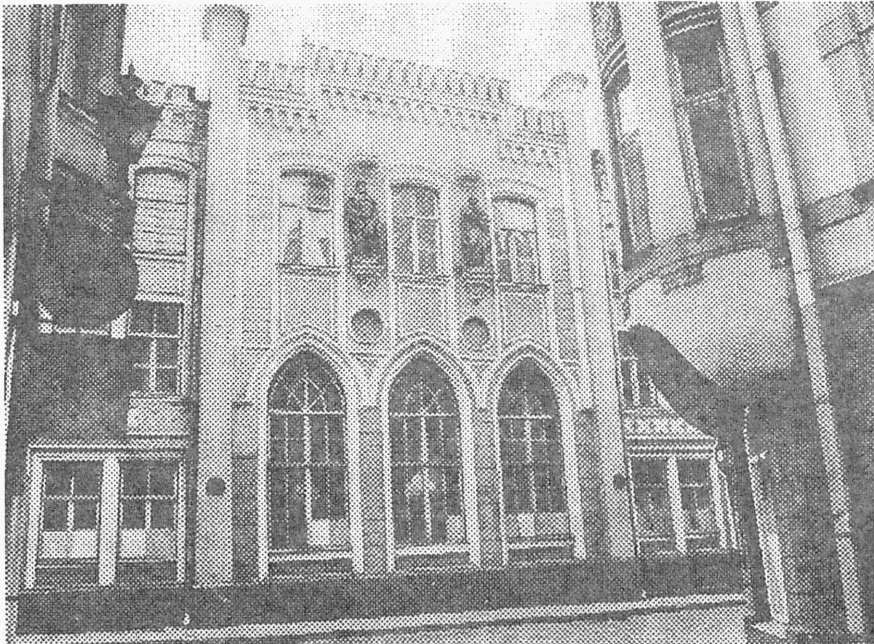
Küsisin selgitust **Kai-Ly Ojanurm**'elt, kummaliste karpide ilmumise põhjustanud majandustudengilt II kursusest:

"Miks sellised karbid ja just TTÜs?"

Motivatsioon karpide organiseerimiseks tekkis seoses Inglismaal toimunud seminariga, kus ma suvel käisin. Teemaks oli ühiskonna sotsiaalne vastutus ehk *corporate social responsibility*. Olin ka varem mõelnud mitmesugustele keskkonnaküsimustele, sealhulgas ka kogumiskastidele. Kuid need mõtted jäid vaid mõteteks, kuna tundus, et seda valdkonda ei väärtustata.

Inglismaal tekkis ühiskonna sotsiaalsest vastutusest terviklik pilt (see pole vaid keskkonnakaitse nagu arvatakse) ja tahtmine Eestis

Tehnikaülikooli 80 aastat

◆ Kanuti gildi maja (Pikk 20), kus õppetöö jätkus oktoobris 1919 kuni aastani 1932. Viimasel ajal käib teatavasti poleemika selle maja ümber: Tallinna linn tahab teda maha müüa, kultuuritegelased aga soovivad jätta see linnarahvale sealse suurepärase akustikaga saali tõttu. On ehk lihtsalt hea teada, et too kaunis pärl vanalinna hoonete seas kunagi meie ülikoolile kuulus.

äraviskamiseks on valem

seda teemat tõstatada ja levitada. Kõige lihtsam on alustada keskkonnast, sest selle probleemiga on inimesed mingil määral tuttavad. Sealt saab edasi minna teistegi oluliste küsimuste juurde nagu näiteks õiglase kaubavahetus, töö eest vastava tasu maksmine jpm.

Nende kastide ülesanne on suurem kui pelgalt kasutatud patareide esmane kogumine ladustamiseks. Loodan, et TTÜlased mõistavad, miks sellised kastikesed suures plaanis kasulikud on ja säästlikku

mõtteviisi propageerivad. See ongi nende karpide mõte.

Inglismaal Bristolis toimunud *Corporate Social Responsibility* seminari korraldajaks oli rahvusvaheline hariduslik üliõpilasorganisatsioon AIESEC.

Intervjueris

Aivar Hannolainen

AIESECi

Tehnikaülikooli esindus

PREEMIAID ÜLIÕPILASTELE

1997. aasta üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil premeeriti diplomi

saanud üliõpilasi lähtudes TTÜ kantsleri Jüri Tanneri käskkirjast ja konkursi esinase professor Hiie Hinrikuse taotlusest järgnevalt:

Tanel Alumäe, kraadieelõppe 4. aasta üliõpilane -- 1250 krooni

Renat Vafin, 1. aasta doktoriõppe üliõpilane -- 1250 krooni

Argo Rosin, 2. aasta magistriõppe üliõpilane -- 1250 krooni

Loit Munter, endine üliõpilane -- 1250 krooni

L-õpikonna juhataja Arno Annuse korraldusega premeeriti väga heade tulemuste eest õppetöös 1500 krooniga järgmisi L-õpikonna üliõpilasi:

Olavi Akerman

Teet Rajur

Arne Ansper

Aivo Kuhlberg

Seoses väga heade õppetulemustega määras K-õpikonna juhataja Tiit Nirk preemiad K-õpikonna üliõpilastele järgnevalt:

Andres Krumme -- 1000 krooni

Tagli Pitsi -- 1000 krooni

Jekaterina Reut -- 100 krooni

Jelena Kulik -- 680 krooni

Jane Schelejev -- 680 krooni

Liia Kanne -- 500 krooni

T-õpikonna juhataja Tiit Randla korraldusega premeeriti heade õppetulemuste eest õppe- ja sporditöös 210 krooniga järgmisi üliõpilasi:

Kairi Sirkel

Priit Paju

Ivar Jurtshenko

Kertu Roostalu

Grete Põldre

Gerli Erlich

Rahvusvaheline koostöö 1997 ja 1998

I. OSALEMINE RAHVUSVAHELISTE ORGANISATSIOONIDE TÖÖS:

TTÜ esindajad osalevad 110 rahvusvahelise organisatsiooni töös.

Informatsioon *koduleheküljel täpsustub 1.veebruariks*

1.EAIE Euroopa Rahvusvahelise Hariduse Assotsiatsioon - 11 sektsiooni

TTÜ-st osaleb regulaarselt kolm inimest: M. Ganihhina, A. Johannes, E.Teder (õppetöö, teadustöö, rahvusvahelised projektid ja programmid). 1998. aastast ka M.Hein (SOCRATES, ERASMUS). Aastaringne tegevus ja konverents Stockholmis 1998. aastal.

Rootsi TEMPUSE ja KTH-ga koostöös ettekanne ja ühe seminari või *workshopi* korraldamine Eestis 10. EAIE aastakonverentsil. Ettepaneku esitamine: 28. jaanuar.

1997. a Barcelona konverentsil kolm inimest TEMPUSE finantseerimisel.

2. TTÜ osalemine IMHE - Institutional Management in Higher Education - töös. Lahendamata on osaluse küsimus. 1998. aasta ürituste kalender on äärmiselt huvitav, *key-sponsorid* Euroopas esindatud. Tartu Ülikool on esindatud ja osaleb. Taktikaliselt väga vajalik.

3.BALTEC Consortium ja HERCULES - tegevused, üritused, visiidid ja informatsioon 1997 aasta ringi. 1998. aastaks kaalumisel **COMPOSTELLA** - 85 ülikooli ühenduse (materjal Olav Aarnal, ettepanek Brno TÜ-lt) töös osalemine.

II. PROJEKTID ja PROGRAMMID:

TTÜ osaleb 74 mitmepoolse rahvusvahelise teadustehnilise koostöö projektis või programmis (TEMPUS, COPERNICUS, IT-ESPRIT, HCM, JOULE, PHARE, HESR-PHARE). Lisaks:

NORDPLUS - Taani, Soome ja Eesti (TTÜ) 1997 aastal. 1998. aastal lisanduvad veel Rootsi ja Island. Majandus-õppetöölalane, üliõpilaste vahetus, lektorite vahetus.

CME TEMPUS -- IMAGE II - 1998. aastal seminarid märtsis, juunis ja oktoobris, detsembris lõpparuanne - Inglismaa, Soome, Hispaania, Eesti (ülikoolide välissuhted) osalusel.

1997. aastal sisse antud IMAGE II jätkuus uus projekt koostöös Baltimaade ülikoolidega, koordinaatoriks ja kontraktori TTÜ välissuhte talitus.

LEONARDO -- "Silent Partneri" rollis kolmes projektis 1997. a (NORDPRAKTIK finantseerimisel). 1998 aastaks plaanis veel 5 projekti.

Üliõpilaste praktika ja juhendajate juhendamise.

VISBY kolmes projektis osalemine 1998. aastal: IROBALT, BALTEC ja Multi - MEDIA. Seminarid, koolitus, *networking*. Nii õppe- kui teadustöö alal. Tegevuse planeerimine jaanuaris 1998. Uute Visby'de koostamine kuni 1.03.1998 koostöös instituutidega.

EU Project Managers -- seminaride korraldamine Eestis koostöös Rootsiiga 1998. 1997 aastal Läti ja Leedu projekti tulemuste analüüs.

Studying Stockholm -- sarnase projekti Eesti variant. Aprillis 1998 seminar Stockholmis.

III STIPENDIUMID:

(v.a TEMPUS IMGD)

TTÜ sidemed enam kui 40 fondiga 20 välisriigis

1997. aastal välismaale (pikaajalised stipendiumid) 44 õppejõudu ja teadurit ning 54 üliõpilast.

Süsteematiseeritud tegevus, koduleheküljel põhjalik informatsioon, aastaringne nõustamine.

IV KOOLITUS ehk nn *Professional Development Program*: õpikondade, teaduskondade, instituutide sekretäridele 1998. aastal käivitub veebruaris.

Materjalide koostamine rahvusvaheliste PDP abil. 1997-98. aastal kuue töötaja koolitus projektide kaudu (Vau, Vörk, Nossenko, Toompuu, Gordon, Isand).

V PROTOKOLL:

Välismaalt:

1997. aastal spetsialiste 450 (eelarvelist lepingute raames) ja 77 külalist.

Aastapäevauirituste ettevalmistuse raames TTÜ infomaterjalide (operatiivne *press release* vähemalt!) saatmine veebruaris 1998. audoktoritele, partneritele, saatkondadele jne.

Sama lühitekst koduleheküljele tehtud 1997. aasta detsembris www.ttu.ee/external/

VI KAHEPOOLSED KOOSTÖÖLEPINGUD:

Partnerkõrgkooli välismaal 43.

Teadustöö ja õppetöölalane üliõpilaste ja õppejõudude vahetus.

1997. aastal vastu võetud üliõpilasi: 55 (kolm delegatsiooni) ja õppejõude.

Komandeeritud -- andmed täpsustuvad 1. veebruariks. Plaanis Helsingi TÜsse saata viis-kuus üliõpilast. Eeltöö käib.

KOKKU ON TTÜ-st välismaale komandeeritud inimesi 860 korral.

VII RAHVUSVAHELISED NÄITUSED:

Kaks rahvusvahelist messi:

1997. aastal osalemine Gothenburgi ja Stockholmis rahvusvahelistel messidel.

1998. aastal planeeritud -- vajab otsustamist -- Brüsseli, EAIE või Rootsi näitustel osalemine.

VIII NÕUSTAMINE EU programmide, sihtasutuste, välisriikide saatkondade jms osas TTÜ-s:

1997. aastal keskmine nõustatavate arv päevas kümme inimest.

IX ARENDUSTEgevus:

1997. aastal ettepanekud FLANDRIA, IISRAELI ja KREEKAGA koostöök.

Uute kontaktidena 1998. aastal sihikul Rootsi Jaapani Instituut, Rootsi Keskkonna Konsortium, Saksamaa Cottbus TÜ, Prantsusmaa Lyoni TÜ -- eeltöö koostöö arendamiseks.

PROBLEEMID:

- *üliõpilaste välislahetused eelpoolmainitud töölõikude raames ja õppimise eesmärgil* (olgu see TEMPUS, NORDPLUS, LEONARDO või muud võimalused)

- *õpikondades registreeritud kandmine süstematiseerida: kus riigis, kui kaua, mis eesmärgil.*

STATISTIKA, JURIIDILISELT ÕIGE LAHENDUS ja EÜ reglamendi kohane.

Samad andmed on töötajate komandeerimiste puhul nii ökonomikaosakonnas kui teaduskondade teadusaruannetes.

- *välissuhte eelarve küsimus - seotud otseselt eelpoolmainitud programmides osalemisega*

On vaja planeerida aastaks ette tegevused ja osalemine ning saada ülikoolilt informatsiooni finantseerimise võimaluste kohta.

- *eelpoolmainitud töö teostamiseks kahest inimesest ei piisa.*

Töökoormus kasvab päevpäevalt. Oleme suutnud 1998. aastaks tegevusloigud planeerida. Tuleb aga juurde veel jooksev töö. Arvestades EU-alast tegevust, oleks vaja kiiresti paari inimest inglise-saksa-soome-eesti keeles programmide tarbeks ülikooli õppe-teadustegevuse ja rahvusvaheliste programmide koordinaatoriteks -- katmata on LEONARDO, ERASMUS, SOCRATES -- ja tegevdata tuleks EÜ ja teiste rahvusvaheliste projektide nõustamist.

Põhjalik aruanne 1997. aasta kohta valmib 1. veebruariks instituutide aruanete analüüsi tulemusena.

Välissuhte talitus

Algaja ajakirjaniku inspiratsiooniraha

Möödunud aasta alguses, Ajakirjanike Liidu pressiballil, kuulutasin välja *algaja ajakirjaniku inspiratsiooniraha*. Minu eesmärk tookord oli julgustada eelkõige kogemusteta noori, kel on võitlusvaimu, tahtmist välja öelda oma arvamus ühiskonna arengu jaoks olulistest küsimustes ning huvi ajakirjanduses ka midagi saavutada.

Konkursile saabus toona 12 tööd. Ainult üks neist osutus tõesti heaks ning vääris preemiat idee eest, nagu konkursi tingimused nõudsid. **Liina Raudvassar** Tartust võitis möödunud aasta märtsis 5000 krooni. Ootasin huviga jaanipäeva, mil tema võitnud idee teostus oleks pidanud talle tooma veel teise 5000 krooni. Seda aga kahjuks ei juhtunud.

Mulle polegi päriselt selge, miks Liina Raudvassar oma tööd ei teostanud. Tal oli selleks mitte ainult arendav teema (kirik Eesti ühiskonnas), vaid eelkõige just suurepärase ja kriitiline lähenemine. Oskan vaid loota, et Liina

ajakirjandustöö alles areneb ning me kuuleme tema saavutustest tulevikus. Igatahes on ta võimekas algaja ajakirjanik.

Sel aastal tahaksin välja kuulutada algaja ajakirjaniku inspiratsiooniraha palju laiemale kirjutajaskonnale. Osa võivad võtta kõik, kes peavad end nooreks ajakirjanikuks ning oskavad mulle kirjalikult ära seletada, miks nad loevad end algajaks ajakirjanikuks. Minu eesmärk on ju ikkagi sama, julgustada iseseisvalt mõtlemist inimestes, kes on seni kirjutanud vähe või pole isegi veel suutnud midagi avaldada.

Algaja ajakirjaniku inspiratsiooniraha konkursi tingimused :

1. Võitja saab 10 000 krooni kahes jaos. Esimene 5000 krooni, määratakse idee eest ja teine 5000 idee teostamise eest.

2. Raha saamiseks tuleb esitada ideekavand (mitte pikem kui 500 sõna) veel avaldamata artikli kohta es-

maspäevaks, 9. märtsiks 1998 Ajakirjanike Liidu aadressil (Tallinn, Pärnu mnt 67a, märkides ümbrikule ka Tiina Tammani nime).

3. Ideekavandile lisada elulookirjeldus. Esitada ka oma aadress ja telefon ning ühe soovitaja (mitte sugulase) nimi, aadress ja telefon. Kaasnema peab plaan selle kohta, millal ja kus ideekavandile põhinev artikkel võidakse hiljem avaldada.

4. Konkursist võivad osa võtta kõik, kes loevad end algajaks ajakirjanikuks ning tahavad Eesti elu edendada.

5. Ideekavand peab ilmuma trükituna kas ajalehes või ajakirjas jaanipäevaks 1998.

6. Raha makstakse võitjale kahes jaos: esimene osa (5000 krooni) ideekavandi eest märtsis ja teine osa (5000 krooni) ideekavandi alusel valminud artikli eest avaldamise järel.

Tiina Tamman

Londoni lähistel elav ajakirjanik

Haridusuuenduslike algatusi

21. jaanuaril esitletakse 32. Keskkoolis professionaalset ühendust Avatud Meele Instituut, mis alustab tegevust Tallinna Pedagoogikaülikooli kasvatusseaduste teaduskonna juures. Selle instituudi eesmärgiks on tagada õpetajakoolitusprojektide kvaliteedi kontroll ja viia läbi arendusuuringuid. Tutvustatakse ka:

- sel aastal teoksil olevaid õpetajate täiendkoolitusprojekte,
- Avatud Eesti Fondi osa haridusuuenduslike projektide teostamisel,
- äsja tegutsema asunud sihtasutust Omanõolise Kooli Arenduskeskus.

Kõnealuste haridusuuenduslike algatuste eesmärkideks on eeskätt õppijakesksete õppemeetodite rakendamise ja kaasaegse õpikeskkonna loomine Eesti koolides.

Avatud Eesti Fondi algatusel ja toetusel on Eestis käivitunud mitu programmi, kus koolitatakse välja rühm tegevõpetajaid, kes hakkavad hiljem

piirkondlikult täiendkoolitama teisi õpetajaid.

Sel aastal antakse täiendkoolitust järgmiste õpetajakoolitusprojektide raames:

- Hea algus
- Lugemine ja kirjutamine iseseisva mõtleja kujunemiseks
- Kujutatav kunst iseseisva mõtleja kujunemiseks
- Konflikt ja suhtlemine
- *EARN (arvutiside vahendusel teostatavad õppeprojektid)
- jt

Projektide peamine rahastaja on **Avatud Eesti Fond**, kelle haridusprogrammi kogueelarve on sel aastal 14 miljonit krooni, millest loetletud projektide rahastamiseks on kavandatud kokku ligi 8 miljonit krooni. Projektides osalejad moodustavad professionaalse ühenduse, eelpool nimetatud Avatud Meele Instituudi, mille juhataja on Tallinna Pedagoogikaülikooli teadur **Katrin Poom-Valickis**, teaduslik juhendaja Tallinna Peda-

gogikaülikooli arengu-uuringute labori juhataja **Airi Liimets** ning uuringutejuht Tallinna Pedagoogikaülikooli teadur **Mare Leino**. Avatud Meele Instituudi asutajaliikmeteks on projektide baaskoolid: **Tallinna 32. Keskkool, Tartu Annelinna Gümnaasium, Tartu Raatuse Gümnaasium, Paide Gümnaasium, Võru Fr. R. Kreutzwaldi Gümnaasium ja Saaremaa Ühisgümnaasium**. Õpetajate täiendkoolitus haarab ka vene õppekeelga koolide õpetajaid.

Lisateave: **Hannes Voolma** -- Avatud Eesti Fondi haridusprogrammi juht (tel 6 313 791), **Katrin Poom-Valickis** -- Avatud Meele Instituudi juhataja (mob 8-250-57532), **Valli Voor** -- Omanõolise Kooli pressiesindaja (mob 8-251-19394).

Ühendus Omanõoline Kool

Avatud Eesti Fond

Rektori veeru asemel

Algus 1. lk.

Edukaid arenguid uuel aastal soovisid veel enda ja oma töökaaslaste nimel

Andra Veidemann, Mait Arvisto, Villu Reiljan, Andres Kollist, Lennart Meri, Uno Veering, Enn Siimer, Andrus Öövel, Hardi Tullus, Anatoli Paal, Raivo Murd, Doris Kareva, Mai Võormann, Mait Kornet, Toomas Lepp, Mati Meos, Edgar Savisaar, Mart Siimann, Tarmo-Jaan Tõeleid, Toomas Savi, Hannes Kuhlbach, Helir-Valdor Seeder, Jaan Õunapuu, Tiit Laja, Manfred Glesner, Leonid Lipavski, Tiit Aro, Ene Grauberg...

*

Kirja panemata jäi veel umbes kakssada uusaastaõnnesoovi - sh rohkem rahvusvahelisi, kuna võõrkeelsetes signatuurides oli ilma rektorita raske orienteeruda. Samuti jäid täiesti vahele hieroglüüfid ning tekstid, mis algasid sõnadega "Dear Olav!". Paar vaimukamat kaarti jäid aga lõpuks veel sõelale. Näiteks Eesti Muusikaakadeemia oma, mis kujutas endast fotot nende pooleliolevast uuest hoonest, mis sõnadeta annab edasi kõik soovid, igatsused ja ühtlasi reaalse hetkeseisu. Samuti oli hää tutvuda ühe uue asutusega meie haridusmaastikul: päkapikkudeks maskeerunud tiigrihärssid saatis meile Tiigrihüppe Sihtasutus.

Lõpetaksime aga *Hansapanga Muusikakontori* pererahva leitud parimate soovidega:

"We live in actions, not in years;
in thoughts, not in existence;
in feelings, not numbers on the dial.

P. J. Bailey"

(Vabas tõlkes:

Me elame tegudes, mitte aastates;
mõtetes, mitte olemises; tunnetes, mitte kellanumbrites.)

Vastutuse valiku võimatuse eest võtab endale

Urmi Reinde

TTÜ nõukogus

Algus 2. lk

● Kinnitati geenitehnoloogia ning keemia- ja materjaliteaduse õppe-suundade õppekavad, samuti diplomioppekavad kinnisvara haldamise ning masina- ja aparaaditööstuse organiseerimise erialal.

● Rektor **Olav Aarna** ettepanekul ja kooskõlas TTÜ Põhikirja § 9 nõukogu otsustas, et:

1. Alates 1998. aastast arvatakse nõukogu koosseisu TTÜ kõigist asutustest üks esindaja asutuse ettepanekul.

2. Asutuste direktorid esitavad asutuse nõukogus heaks kiidetud nimelised ettepanekud nõukogu sekretäri **Viivi Russile** 19. jaanuariks 1998.

3. Nõukogu arengukomisjon (esimees Olav Aarna) esitab nõukogu aprillikuu 1998 istungile ettepanekud kehtiva TTÜ Põhikirja muutmiseks.

● Moodustati arvutuskeskuse üldinformaatika õppetoolis professori ametikoht.

13. jaanuaril 1998

Enne päevakorra juurde asumist anti üle TTÜ teenetemedal dotsent **Rein Mesilale**.

● Kinnitati riiklikult sihtfinantseeritavate teadusteemade nimistud, mis on juba Haridusministeeriumile üle antud.

Samas võeti ka vastu avalduse tekst haridusministrile ja Teaduskompetentsi nõukogu esimehele - ettepanekud sihtfinantseerimise korra kohta.

● Võeti vastu otsus TTÜ 1998. aasta koodeelarve ettevalmistamise kohta.

Vastavalt arengukomisjoni ettepanekule nõukogu otsustas:

1. Näha 1998. aasta koodeelarves ette järgmiste tegevusvaldkondade finantseerimine:

* trükiste soetamine raamatukogule

* kultuuri ja spordi toetamine

* personalikoolitus

* tulemuslikkus ja kvaliteet

* arendusprojektid

* kindlustus

* raamatupidamise auditeerimine

* TTÜ 80. aastapäeva tähistamine

* valitsuse ja rektori reserv

2. Jätkata 1998. aastal programmifinantseerimise meetodika väljatöötamist arendusprojektina koos avaliku ülikooli majandusmudeli täpsustamisega.

3. Arengukomisjonil koos õppekomisjoniga esitada 27. jaanuariks 1998 nõukogule ettepanekud õppetgevusega seotud ressursijaotuse mehhanismi täiustamiseks.

4. Kuni 1998. a koodeelarve kinnitamiseni lubada struktuuriüksuste kulusid ühes kuus finantseerida 1/12 ulatuses 1997. a vastava eelarve mahust.

● Täiendati magistriõppekavade koostamise raam nõudeid keeleõppe osas.

● Seoses ilmnenud puudustega TTÜ lähiajal moodustatud asutuse - Arenduskeskuse EAK - finants-majanduslikus sisukorras oli nõukogu sunnitud tühistama otsuse ühinemislepingu heakskiitmise kohta, mis tähendab ühinemislepingu rakendamise peatamist. Olukorrast on informeeritud ka Haridusministeeriumi.

Nõukogu järgmine istung on 3. veebruaril.

Teaduskondadele meeldetuletuseks, et ettepanekud audoktorite valimiseks tuleb esitada nõukogu sekretäri kätte soovivatalt 20. jaanuariks.

Viivi Russ

ülikooli nõukogu sekretär

Ülikooli sekretär VIIVI RUSS jättis ülalpool tagasihoidlikkusest märkimata, et ka teda märgiti ära ja autasustati juubeli puhul TTÜ tänukirja ning teenetemedali, samuti Haridusministeeriumi aukirjaga.

Viivi Russ on Tallinna Tehnikaülikooliga seotud olnud 33 aastat. Ajalehe toimetuse ja tema paljude "majasõprade" poolt õnnitleme lugupeetavat *grand lady't* ja soovime jätkuvat korranõudmist meie üldisele korratusele kalduvas ajas ning meie maja nii mõnigi kord liigsele boheemlikkusele kalduvas keskkonnas.